

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14

de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14

de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14
de un sîr garmond: peșun două 14

Stările Năsăudene.

II.

Contele Bethlen, comitele suprem al Bistriței-Năsăud are misiunea specială să maghiarizeze școlile din Năsăud. În tendința aceasta anticonstituțională merge atât de departe în cât procedura sa ne cheamă în memorie amintirea epocelor bașibuzucești. Așa, e de însemnat că fișpanul își vindică drept de dispoziție. O donă de es. că comitetul direcțional, pe cale prezidială să-i dea explicații, dacă eventual are de obiecționat ceva împotriva vre-unui proces-verbal. Ori ordonă, ca din procesul-verbal să se șteargă pasagiul întreg. Majestatea Sa are drept de supremă inspecțiune asupra fondurilor. Pe temeiul acestui drept de supremă inspecțiune, Baronul Bánffy, sub un director slab, a octroat astfel de statute fondurilor, cari asigurau fișpanului dreptul de control. (§ XI) Așa apoi fișpanul, sub titlul că eserciază drept de control, dacă nu-i convine vre-un conclud il nimicește și ordonă tocmai contrarul. Asta însă nu mai e control, ci amestec ilegal. Și ceea-ce face fișpanul, consecvent guvernul aprobă — ori e dreaptă și legală dispoziția fișpanului ori nu. În anul trecut s'a întâmplat, că ministrul de culte și instrucțiune publică, a dat nouă îndrumări scaunelor școlare comunale precum și învățătorilor comunali și directorilor-învățători, îndrumări cari se osebiau

esențial de cele vechi. Fișpanul a esoperat, ca ministrul să octroeze noul regulament asupra școlilor fondurilor Năsăudene. Și când comitetul direcțional prin conclud a cerut modificarea ordinațiunii ministeriale Nr. 31,509 din 1903 (sub N-rul acesta și-a octroat adecă ministrul noua îndrumare) în senzul, ca purcezând din împregiurările particulare ale școlilor elementare susținute din fondul școlar central, de celelalte școlile comunale, pe seama scaunelor școlare, precum și învățătorilor-directori ordinațiunea ministrului de culte și instrucțiune publică din 1902 Nr. 44,246 (sub Nrul acesta s'a dat noua îndrumare) dată cu privire la executarea art. de lege 28 din 1876 să se aplice la aceste școlile cu astfel de modificări, că dreptul de constituire al scaunelor școlare, pe baza motivelor amintite, să se redea organului fondurilor ș. a. ori adunării generale ori comitetului direcțional, ca singurele competente și îndreptățite spre aceasta, mai departe, ca «Jurnalul de înscriere», «Cartea de progres» și «Cartea de întârzieri» precum și jurnalele școlilor de repetiție economică, și în fine cărțile despre progresul în studii și purtarea morală, a elevilor ordonate a se purta în senzul §§ 28 și 118 în limba maghiară, să se poarte în limba română și maghiară — fișpanul a oprit concludul acesta și n'a permis să se comunice mai departe. Va să zică înainte de a fi ajuns aceasta la ministru, fișpanul a decis, deși s'a cerut hotărîrea ministrului. Acesta este drept de control?

Apoi în prima ordine, să ivește întrebarea, are ministrul drept a da ordinațiunii, cari să stabilească limba de administrație? În special are dreptul acesta, față de fonduri, ca față de susțitorii de școală? Pe baza legii de naționalități și a legii de instrucțiune publică, limba cutărei școlile stabilește susțitorul ei. În cazul de față, susțitorul de școlile este averea fundațională, școlară, prin urmare o persoană juridică neafârnată. Aci nu poate deci dispune ministrul direct numai atunci dacă fundațiunea respective reprezentanții ei, încă voesc aceasta.

Octroarea amintitei îndrumări asupra fondurilor centrale școlare și subvenționale Năsăudene s'a făcut pe baza §. III l. i.) din statute. Punctul acesta înțeles zice (și aceasta e caracteristic pentru oamenii conducători de atunci) că supraveghierea asupra școlilor elementare susținute din fondul școlar central a ținutului Năsăudean, se va face corăspunzător caracterului școlilor comunale. Comitetul direcțional espică asta așa, că punctul acesta stabilește numai modalitatea supravegherii, arătând după cari regule se va esercia supravegherea școlilor (per analogiam corăspunzător caracterului școlilor comunale) dar caracterul lor din «fundaționale» în «comunale» nu și l-au schimbat.

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De

Ioan Slavici.

(Urmare).

Mai rămănea însă să ne descurcăm și cu colegii nostri dela Viena.

Încă în ajunul serbării se iviseră semne de furtună.

Aflând că am rugat pe d-nii T. Maiorescu I. Negruzzi și V. Pogor să se pronunțe în cestiunea cuvântării festive, naționaliștii sinceri stăruiseră ca tinerimea română să spele prin o protestare publicată în toate ziarele rușina aceasta. Se credea însă că serbarea va fi oprită. Când a apărut dar notița din «Czernowitzer Zeitung», s'a învederat că pe noi guvernul ne sprijinește.

Dovada vinovăției noastre era dată cu prisos, și am fost păscuți de aici înainte cu toată străinicia

Controlorii nostri luaseră notița despre toate. Știau cum am luat înțelegere cu polițaiul dela Viena și cu cel dela Rădăuși, ba le știau toate chiar mai bine decât mine; știau cum mi-am dat silința să amăgesc pe fruntașii Românilor din Bucovina; știau cum ne ascuseserăm Eminescu și eu în ajunul serbării, cum am oprit pe archiereii din Moldova de a

celebra și cum după serbare am umblat cu minciuni, ca să dosim dela Putna fără a fi achitat datoriile; toate le știau și le pătrundeau cu agera lor minte de apărători ai marilor interese naționale.

Vacanțele erau pe sfârșite când m'am întors la Viena; eram însă nevoit să plec acasă, căci nu se deschisese încă institutul privat, unde dedeam lecțiuni. De acasă nu am putut să mă întorc la timp și astfel lecțiunile, pe care le avusem, au fost luate de alții. Petreceam dar pela culesul viilor fără ca să-mi pot da seamă, cum și când voiu putea să mă întorc la Viena, ca să-mi urmez studiile, ear cei dela Viena erau convinși că conștiința vinovăției nu mă lasă să mai dau față cu dînșii.

În timpul acesta Eminescu trecuse pe la Iași și luase parte la seratele «Junimii». În urma stăruințelor lui mai mulți dintre membri «Junimii» au luat între dînșii înțelegere să-mi pot termina studiile. Cu primii 15 galbeni primiți prin mijlocirea lui Eminescu m'am întors apoi la Viena.

Acum era chiar și pentru cei mai naivi lucru învederat că sunt vândut și că am abuzat de prostia lui Eminescu, ca să mijlocească țirgul infernal.

Încă de mult se remarcase intimitatea suspectă, în care mă aflam cu compatriotul meu Toma, infamul spion al poliției din Viena. Erau cu mult mai deștepti naționaliștii sinceri decât să nu pătrundă întreaga țesătură de întregi, în care voiam să-mi încurcăm pe nevinovații nostri colegi. Clar ca lumina zilei că guvernul austriac ne-a dat voe să aranjăm serbarea, fiind-că

eram agentul lui secret și avea încredere în mine. De aceea Renei, sbirul austriac, nici n'a asistat la congres, ci m'a lăsat pe mine să fac poliția și să denunț pe cei ce nu se sfiesc a le spune adevărul.

Fiind dat pe față întregul complot până în cele mai mici amănunte, s'a stabilit cu toată precisiunea punctele de vinovăție și eu am trebuit îndată după întoarcerea mea să convoc adunarea, ca să dăm seamă despre faptele noastre.

Casierul nostru muncise din greu, ca să-și facă socotelile și să justifice cu acte în regulă toate cheltuelile până la cea din urmă mămăligă cu brinză. Nici că i-s'a făcut vre-o critică. Pentru bani, pe care mi-i dăduse însă mie, vre-o 150 florini, nu avea acte justificative. Erau cheltuelile mele personale, pe care nu puteam să le justific nici eu decât mărturisind că le-am făcut călătorind la Putna și înapoi și procurându-mi obligata îmbrăcăminte de serbătoare.

A urmat apoi rechiziuriul.

Cum ai îndrăznit d-ta, Domnule, să abuzezi de încrederea noastră și să pui în primejdie existența societății «România Jură», subscriind ca secretar un apel către public, când știa că societatea n'a luat nici-odată hotărîrea de a face un asemenea apel?

Cine te-a autorizat, mă rog, să te faci președinte al unui comitet, pe care nimeni nu l-a ales, să faci agitațiunii în numele nostru și să emoționezi întreaga națiune pentru satisfacerea ambițiunii d-tale nesățioase?

Cum ai îndrăznit să te pui în conflict cu fruntașii Bucovinei, să compromiți prin atitu-

Tratatele comerciale germane.

Din Berlin se telegrafează, că pentru introducerea în vigoare a novelor tratate comerciale ca termen a fost fixat 1 Aprilie a anului viitor. Pentru-că acest termen să fie observat, toate oficiile de vamă au fost îndrumate să studieze noul tarif vamal.

Tratatul comercial italian.

Comisiunea exmisă pentru încheierea convențiunii comerciale dintre Austro-Ungaria și Italia, a ținut Marți, pe cum se telegrafează din Roma, prima ședință.

Deschidere de abonament.

Cu 1 Iulie n. deschidem abonament nou la «Tribuna». Ținem de prisos a mai înzista asupra însemnătății organelor de publicitate. Și mai ales a accentua necesitatea întăririi acestor organe, în aceste vremuri de grele primejdii ce străbate poporul românesc.

Cetitorii noștri cunosc ținuta noastră politică; s'au convins de devotamentul muncii noastre.

Știu și aceea că «Tribuna» e luată acum la țință. Este și demnitate națională la mijloc a n'o lăsa să se stângă în viforul cu care se luptă, luminând cărările neamului nostru. Sperăm că prigonirea ce s'a pornit împotriva noastră, va fi un îndemn mai mult, a grăbi în ajutorul ei.

Și fiind-că susținem regula introdusă la Anul nou, rugăm pe domnii abonați să binevoiască a-și reînnoi din vreme abonamentul, ca să nu li-se întrerupă trimiterea foii.

«Tribuna» costă:

Pe 1 an . . . . . 20 Cor.

Pe 6 luni . . . . . 10 »

dinea d-tale interesele acestei mici țărișoare și să insulte astfel memoria marelui erou? N'ai văzut, că V. Alexandri el însuși te-a desarmat lipsind dela serbare?

De unde ai luat tupeul de a da în timpul mesei festive la o parte pe M. Kogălniceanu, marele om de stat, ca să prezidezi d-ta și să te poți însinua prin toastul, pe care l-ai roșuit, și prin serviciile de polițist, pe care le-ai făcut eensurând pe oameni sinceri?

Cine ți-a votat cheltuielile de zeci de mii, pe care le-ai făcut, și cum ai ajuns să faci călătorii de plăcere și să te înțolești din bani adunați pentru scopuri naționale?

Unde e, mă rog, procesul verbal încheiat în toată regula și subscris de toți cei ce au luat parte la congres, actul fundamental, în virtutea căruia d-ta și cei prostiți de d-ta vă pretindeți biurou permanent al congresului?

Cam astfel erau formulate întrebările, la care trebuia să răspund.

Ce puteam să fac? Am recunoscut că toate sunt adevărate, că n'am fost ales de nimeni nici președinte nici secretar, că am constituit comitetul după nevoile momentului și am făcut ceea-ce am trebuit să fac, m-am mărțurisit păcatele și căința și am declarat că voi vărsa când voi putea, în casa societății suma ce cheltuisem pe drumuri și în timpul petrecerilor mele la Putna.

Prin această capitulare necondiționată națiunea ar fi fost salvată, dacă vorba ar fi fost numai de mine singur și dacă amicilor noștri, aproape unanimitatea societății, n'ar fi ținut să

Pe 3 luni . . . . . 5 »

Pe 1 lună . . . . . 2 »

Pentru România și străintate 40 franci.

Redacția și Administrația

„TRIBUNEI“.

DIN DIETA.

— Ședința dela 5 Iulie. —

În ședința de Marți a vorbit abatele *Molnár János* cu mare avânt atacând falsul liberalism din Ungaria. După a lui părere izvorul tuturor relelor și a toată stricăciunea este acest liberalism rău înțeles la noi, care trebuie nimic cu toate mijloacele. Declară că în un guvern liberal nu poate avea încredere, prin urmare nici budgetul cerut de acesta nu-l poate vota.

În urma vorbirii baronului *Bánffy de LuoI*, a luat cuvântul și contele *Héderváry* ministru a latere pentru a reflecta cuvintele fostului ministru president, Deși vorbirea sa nu prezintă nimica mai important, totuși interesantă este declarațiunea aceea, când zice, că titlul de regat îl compete Croației, de oare-ce acesta izvoeste din continuitatea de drept, ceea-ce celor din stânga extremă nu tocmai li-a plăcut. Efect a produs prin cuvintele dela finea vorbirii sale când a zis:

— Nicl odată nu m'am considerat mai maghiar ca altul, căci asta nu se poate de cât în contul altui maghiar. Un maghiar nu se laudă cu maghiaritatea sa.

Următorul orator *Babó Mihály*, a polemizat cu contele *Héderváry*, după care a trecut asupra afacerii dela Galați provocându-se la un decizie care al camerei maghiare, conform căruia în Turcia sunt a se trimite numai consult maghiari.

După-ce a reflectat cu câte-va cuvinte ministrul a latere, camera a adoptat propunerea pentru prolongirea ședințelor, după care ședința s'a ridicat la 2 ore d. a.

ne dea satisfacțiune proclamând lista care atât de mult l-a supărat pe Ioniță Bumbac.

Pentru ședința viitoare s'au făcut dar pre-pătirile despre care vorbește Eminescu în articolul său, și la ședința aceasta Ioniță s'a prezentat însoțit de o mulțime de tovarăși de luptă care s'au înscris „ad-hoc” în societate.

Văzându-se puși în minoritate, mulți dintre amicilor noștri s'au retras prin colțuri, și noi am fost nevoiți să ne retragem și să renunțăm de a duce mai departe lucrarea începută la Putna.

Aceasta era situațiunea în care Eminescu și-a scris articolul.

Ceea ce-l durea, era că continuarea lucrării nu mai era cu putință și că oamenii care munciseră cu toată inima ca Dan, ca V. Moraru, ca Luță și ceilalți, se aleseseră cu rușinea de a fi luați drept niște nemernici.

„Cine oare, — zicea el, — să se mai avânte, să ostenească și să se expună pentru cauza noastră, dacă asemenea mișelii sunt cu putință?”

El voia să mângăie și să îmbărbăteze pe cei ce perduseră pofta de a mai lua parte la mișcările naționale

Azi îi dăm cu toții dreptate; atunci însă cel mai cu minte lucru era tăcerea.

(Va urma).

Din străinătate.

Expediția engleză în Tibet. Colonelul *Longhousband* zilele trecute s'a întâlnit cu deputațiunea Tibetanilor. Colonelul a cerut drept condițiune a pertractărilor eacuarea fortului *Marți* nainte de ameași. Deputațiunea a răspuns că mai nainte vor delibera asupra acestei chestiuni.

Din Macedonia. Ziarul „*Novosty*”, din Petersburg, care de obicei tâlmăcește vederile ministerului de externe rusesc, publică următoarele rînduri semnificative asupra situațiunii din Macedonia.

— Este foarte clar azi, că planul de a se reforma Macedonia s'a nimic cu desăvi șire. Causa este de-oparte opoziția ce o face Turcia, de altă parte neînțelegerile și neîncrederea ce există între puteri și care azi nu se mai poate nega. În urma aceasta trebuie să ne ținem, că în Macedonia va izbucni răscoala. Părerea aceasta n'o au numai ziaristii, cari au umbat în Macedonia, ci sunt convinși chiar înșiși consuli puterilor. E clar ca lumina soarelui, ca programul din *Mürzsteg* e neîndestulător și că numai un mijloc este prin care s'ar putea evita revoluțiunea: puterile să silească pe Sultan, să dea și Macedoniei o autonomie cum i-s'a dat Cretei înainte de asta cu șapte ani.

Estă acum ce se telegrafează din Constantinopol cu data de 26 Iunie: După rapoartele ce i-se trimit Portei, sunt semne învederate, că comitetele macedonene încep să se miște din nou. Nu se știe însă, când își vor reîncepe acțiunea. În vilaetul *Ueskueb* a apărut o bandă bulgară ai cărei conducători sunt refugiați bulgari, cărora nu demult li-s'a dat amnestie.

Manifestul Senatului finlandez. Agenția telegrafică rusă aduce din *Helsingfors* știrea, că Senatul finlandez a dat un manifest la 26 Iunie n. în urma asasinării lui *Bobrikov*. Senatul își exprină adîncă sa amărăciune asupra acestui asasinat și asigură, că toți locuitorii de bune sentimente ai Finlandei, își exprimă desărbărea față de fapta comisă. Senatul — urmează manifestul — vrea să dea Finlandezilor să înțeleagă, ce urmări fatale au avut în anii din urmă agitațiunile unor oameni orbiți de patimă și ce pericole amenință în viitor țeara, dacă agitațiunea se va continua. Senatul apelează deci la toți locuitorii bine gânditori, ca fiecare în cercul său de activitate să nisuiască a conlucra spre restabilirea liniștei și ordinii în țara și „a justifica încrederea de care poporul Finlandei a fost fericit a se bucura din partea puternicului imperiu rusesc, sub al cărui scut Finlanda s'a dezvoltat atât pe teren spiritual, cât și național“.

Senatul a luat măsuri ca manifestul să se publice în monitorul oficial și procesul verbal al ședinței să fie prezentat guvernului provisor.

Afacerea Chartreux. Curtea cu jurați a judecat săptămăna trecută în procesul de calomnie intentat d. *Rochefort* contra marchizului *Val Carlos* fost atașat militar la ambasada Spaniei din Paris, în urma afacerii *Dreyfus*.

Advocatul marchizului *Val Carlos* a cerut amânarea procesului până după revizuirea procesului fostului căpitan *Dreyfus*.

Curtea a respins cererea, dar marchizul *Val Carlos* a făcut recurs în casație, ceea-ce va aduce amânarea din oficiu a dezbaterilor procesului.

Comisiunea parlamentară de anchetă în afacerea încercării de corupțiune a ministrului president de către congregația *Chartreux*, a continuat cu diferite interogatorii.

D. Berr, judecător de instrucție însărcinat cu instrucția judiciară, în afacerea congregației *Chartreux* a fost refuzat de a depune înaintea comisiunii parlamentare de anchetă invocând secretul profesional.

D. Millerand, întreat în privința hirturilor confiscate la inginerul *Chabert* și și în cari ar fi chestiune de el în privința declarării a două industriasi. a arătat titlurile acestor industriasi cari justifică pe deplin distincțiunea cu care au fost onorați.

D. Millerand a protestat cu indignare contra insinuațiunilor ce se fac la adresa lui și a

a testat conventul din Viena al ordinului călugăresc misericordian (r. cat.) 1,150.000 de coroane cu destinație ca conventul să înființeze și susțină un spital pentru săraci. Conventul va dispune însă de suma fundațiunii numai după moartea mireselii lui Pokorny, căreia Pokorny i-a testat usufructul fundațiunii pe cât timp va fi în viață.

— „**Transilvania**“. Foaia oficială a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, a apărut pe Maiu—Iunie (fascicoul 3, anul de existență 35) cu următorul sumariu: „Dela Academia Română“, raport despre sesiunea generală de primăvară; „Adunarea generală a Societății geografice române“, raport despre adunarea din Martie; „Date statistice referitoare la starea culturală a Românilor în municipiile locuite de Români“, de Ioan F. Negruțiu; „Bucolicele lui Virgiliu“, de M. Străjan (urmăre din fascicoul anterior); „Jubileul revistei Familia“, raport despre decursul serbării jubileului. — Analele conțin procesele verbale despre trei ședințe ale comitetului central, una a secțiunii economice și una a secțiunii științifice, apoi știri din despărțimintele Asociațiunii și condițiunile de înscriere la școala civilă de fete.

„Transilvania“ apare în 6 fascicoli pe an și costă 10 coroane. Membrii asociațiunii o capătă gratis. Biroul direcțiunii e în Sibiu (strada Morii Nr. 8).

— **Navigația pe Prut**. Comisiunea mixtă a Prutului a întreprins dela începutul lunii curente importante lucrări pentru curățirea riuului, a țărmurilor și a materialului flotant, cu scop de a înlesni navigațiunea.

Țărmurile, pe o lungime totală de 1100 klm. sunt acoperite pe o distanță de 500 klm. de păduri care împiedică accesul riuului. Comisiunea procede la despăgubirea lor.

În matca riuului, comisiunea face să se execute lucrări pentru regularea cursului, se va tăia bancul de nisip dela Cornu-Negru, care o piedică serioasă în Circulația Prutului.

Comisiunea a destinat pentru aceste lucrări, cari se vor executa în cursul anului curent, suma de 191.400 lei din care 56.400 lei din care 56.400 lei provin din soldul exercițiului din urmă, 60.000 lei reprezentând veniturile aproximative ale anului, 75.000 lei subvenție acordată de către cele trei State riverane: România, Rusia și Austro-Ungaria.

— **Pustiirea ciclonului în Rusia**. Din Petersburg se scrie: Ciclonul din 29 Iunie a pustiit o parte a Moscvei, mai multe sate și localitatea Lublino. În Moscva un despărțământ a fost aproape cu totul ruinat. Baraca unde locuiau cadeții s'a prăbușit. Dintre cadeții cari încrămeniți căutau să scape, 5 înși au fost răniți iar unul ucis. De pe mai multe biserici și catedrale au fost rupte coperișele; sub ruinele caselor și acum să află mulți morți. În Lublino orcanul a nimicit 60 de vile. Paguba se urcă la multe milioane de ruble. Ministrul de comunicațiune a plecat la locul catastrofei.

— **Incoronarea din Belgrad**. Consiliul ministerial a decis, că încoronarea să se facă la 2 Septembrie în monasteriul Zitza. Cu ocaziunea încoronării se vor aranja la Belgrad dela 24—26 Septembrie și festivități extra-ordinare.

— **Transpunerea corpului regelui Umberto**. Din Roma se raportează, că corpul regelui Umberto a fost din locul său interimar de înmormântare mutat în Pantheon, unde sicriul său a fost așezat în perețele din dosul altarului principal în fața mormântului lui Victor Emanuel II. Transpunerea s'a săvârșit în prezența regelui, a ministrului president, a cavalerilor ordinului Anunziata și a mai multor senatori. Mai înainte a fost deschis sicriul puternic de metal, în care era așezat sicriul cu corpul regelui. După asta 12 gardișii au luat sicriul pe umeri, ducându-l la locul nou de odihnă. Pe perețele se află o placă puternică de bronz cu următoarea inscripțiune: *Humberti I. — Italiae Regis Bonitate Nobilis — Ossa et cineres — Victorius Emanuel III. F. Huc Transferrit Pientissimus voluit — VIII. Kal. Iulias — MCMIV*. După ce sicriul a fost așezat în perete, placa a fost așezată la gura mormântului și întărită cu 12 cuie de fer, peste care s'a mai tras o altă placă de fer, pe care se află gravat numai numele regelui: Umberto I. Astfel ruinarea plăcii interioare, carei din punct de vedere artistic este foarte prețioasă, este imposibilă.

Mulțămîta publică. Onorată direcțiune a societății: „Kurticsei önségélyző egyeslet mint szövetkezet“ binevoind a vota în favorul bibliotecii populare a comunității noastre bisericești rom. gr. or. suma considerabilă de 100 coroane, mă simt îndemnat în numele comunității noastre bisericești, ca și pe aceasta cale, să aduc susținerea Onoratelui direcțiunii profundă mulțămîta pentru Onoratul său dar.

Mai amintesc, că direcțiunea acestei societăți și în anul trecut a donat tot spre acest scop o sumă de 60 coroane.

Facă Dumnezeu, ca să poată fi și de aci înainte rodnică spre lucruri bune — activitatea ei! Curticii, la 22 Iunie 1904. *Grigorie Mladin, paroch român gr. or.*

— **Societatea tinerilor jidani**. Sub acest titlu cetim în „Alkotmány“ următoarele: Este cunoscut bună oară ce sgomot face presa jidovească, când tinerimea maghiară se grupează în jurul congregațiilor S-tei vergure. Căntul Maicei este un lucru tradițional la Unguri și nu este periculos nici religiunii, și nici statului. Când însă tinerimea jidovească se mișcă și se grupează în societăți dușmane creștinismului și statului, atunci de sine înțeles organele jidane și, jidovite tac tăcere peștelui. Așa se vestește de pildă — că la Arabona (Győr) tinerimea ocrească a înființat o societate cu scop de a îmbrățișa și apăra interesele tinerimei semite. Asta ar avea înțeles de pildă în Argentina, dar în Ungaria nu poate avea de fel. — Până aci „Alkotmány“. Noi mai cutezăm să adăugem, că guvernul maghiar sigur că va grăbi cu aprobarea statutelor noiei societăți.

— **Dicționarul geografic al Basarabiei**, pus la cale de „Societatea geografică română“ din București va apare în luna Octombrie și va costa volumul 10 lei.

— **Colera în Persia**. Agența telegrafică rusă raportează din Tebris cu datul dela 1 Iulie, că în Teheran pustiește colera. La zi mor câte 150. Colonia engleză se pregătește să părăsească orașul.

— **Mină de aluminiu în Bihor**. În hotarul comunei Rimești și în al comunelor vecine în cercul Aleșd au fost descoperite nu de mult straturi de aluminiu, cari nu numai prin cantitate, ci și prin calitate sunt mai prețioase aproape tuturor minelor de aluminiu cunoscute până acum. Prin exploatarea acestor bogătăți vor ajunge la lucru cu bun câștig și locuitorii din ținuturile bihorene.

Felurimî.

— **Insuflețirea Japonezilor**. Marele ziar francez „Le Temps“ publică o corespondență din Japonia, în care între altele scrie:

Banza! Banza! Banza! Urle e sëlbatice și frenetice prin cari mulțimea delirîndă salută victoriile Japonezilor.

Banza! E flota rusă imobilizată la Port-Arthur, a cărei distrugere desêvîrșită se așteaptă dintr'un moment într'altul.

Banza! E armara japoneză care a trecut Yalu, care respinge pe Ruși ca pe o turmă zăpăcită, care fără îndoială va merge la Moscova și poate chiar mai departe.

Banza! E revanșa Galbenilor contra Albilor, e pedeapsa, e răsunarea. Umilînțele de altă dată s'au șters. Japonia, marea Japonie va dicta în lume, căci va deveni poporul cel mai puternic de pe pămînt.

Iată ce însemnează toate aceste Banza!, cel puțin pentru Japonezi. N'am văzut vreodată un asemenea entuziasm.

Fără îndoială că este o calitate pentru popor ca în timp de războiu să aibă o încredere atât de nemărginită în sine; dar împins la exces, acest sentiment poate să devie nefast, mai ales atunci când provine mai mult dintr'o mândrie nemăsurală de cât din dreapta cunoaștere a evenimentelor.

În ori-ce caz Japonezii au o forță, ce nu li-se poate nega: patriotismul lor, un patriotism sëlbat și intransigent, de care e aproape cu neputință să se facă o idee adevărată în Europa.

Ori-ce Japonez, fără excepție, e gata să-și dea și cel din urmă gologan și să-și verse și ultima picătură de sînge pentru patria lor.

Am văzut mai deună-zî plecând la războiu niște rezerviști: miî de ființe exaltate,

mulțime compusă de bărbați, femei și copil, îi urmăreau scotînd niște strigăte asurzitoare. Fiecare cu câte un steag în fiecare mîna, își agitau cu înviersunare brațele cătră cer; și nu se putea deosebi de cât numai aceste steaguri și acele brațe. De de subț era numai un amestec ciudat de manșete ce ondulan, ceva neotărit, ca o paletă uriașă de pictor impresionist, pe care o paletă uriașă ar învîrti-o cu repeziciune împrejurul ei.

Cu toate aceste mulțimea năvăli în gară după soldați, și mai mult de un ceas, înainte de a pleca trenul militar, a fost o îmbulzeală miraculoasă.

Pălăriile, steagurile, bandierile se loveau în aer, în vreme ce la fiecare moment, un urlet formidabil cutremura întreaga gară: „Banza!“

Acest faimos „Banza!“ parea scos de o singură voce, vocea acelei întregi mulțimi, care se gândea numai la un singur lucru, la marea Japonie.

S'a văzut petrecîndu-se un fenomen extraordinar: până la cea din urmă clipă, până la clipa în care soldații plecînd să-și riște viața, dispăreau poate pentru totdeauna, nu s'a văzut nici o lacrimă în ochii celor ce-i conduceau, nici o părere de rău în sufletul lor, și erau de față mame și soții; ele se gândeau însă numai să îndemne pe copiii, ce-i țirau după ele, să strige: „Banza!“

Bibliografii.

Din nici o casă n'ar trebui să lipsească excelenta revistă

„**Moda Nouă Ilustrată**“ care e o adevărată comoară pentru ori-ce familie, prin conținutul ei interesant, folositor și distractiv.

Numărul „**Model Nou Ilustrat**“ apărut azi (Nr. 25, anul al II-lea), conține numeroase modele de rochii, bluze, corsaje, pălării, toalete de vară și de vilegiatură, costume de plimbare, de casă, pentru d-ne, d-șoare și fetețe, modele de broderii, etc.

Cronica Model (de d-na Lucia), Luna (nuvelă) Iluziile mele Noapți senine, în zori (poezii), Cartea Vietei (gânduri) Voința (nuvelă) Schimbarea costumului bărbaților, Cugetari, Ancheta Model Nou: Despre iubire și fericire (răspunsuri). Sfaturi pentru bucatărie, Posta medicului, Sfaturi de croitorie, (cum se face o bluză frumoasă), Nebanul (nuvelă), Șarade și jocuri, etc.

Tipar gratuit: O bluză elegantă. Premiul gratuit pentru abonați și cititoare: O Pianina, în valoare de 1000 lei — Prețul 20 bani numărul.

A apărut: Istoria lui Ștefan-cel-Mare pentru poporul român, compusă de dl. profesor universitar N. Ibrăgă și tipărită cu cheltuiala ministerului instrucțiunii publice și al cultelor.

În frumoasa emulațiune ce se manifestă în general în vederea serbărilor pe cari întreg neamul românesc le organizează pentru comemorarea unuia din cei mai străluciți Voevozi naționali, scrierea d-lui prof. N. Iorga este bine venită să ne istorisească viața și vitejeștile fapte ale Marelui Domnitor.

Numele autorului, un adânc cunoscător și un neobosit cercetător al trecutului nostru istoric, ne scutește de ori-ce altă recomandăție.

Se poate citi Istoria lui Ștefan cel Mare scrisă de dl. N. Iorga cu încredințarea că va afla viața și faptele lui Ștefan Vodă după dovezi, documente de o netăgăduită valoare și un riguros adevăr istoric.

Este de asemenea inutil să stăruim și asupra stilului.

Cartea este scrisă în adevăr pentru popor. Se poate comanda în Arad la librăria P. Simion, ediția populară cu 75 fil. plus 20 fil. porto, ediția de lux 2 Cor. 50 fil. și 30 fil. porto.

A apărut: A VI dare de seamă, anul de gestiune 1903—1904 despre masa studenților Români din Brașov, de Virgil Oniș, directorul școlilor medii gr.-or. române din Brașov.

Instituirea de ingineri în ajutorul administrațiunii noastre bisericești de Ioan F. Negruțiu, inginer diplomat. Tipografia Sem. Archiepiscopale Blaj.

Bilanțul general al băncilor noastre pe a. de gestiune 1903.

Bilanțul general pro 1903, compus pe baza datelor dela 89 institute de bani, dintre 104, despre a căror existență am avut cunoștință la finea anului 1903,*) prezintă următoarele date:

ACTIVE:

	1902		1903		față de 1902	
	Cor.	fil.	Cor.	fil.	Cor.	fil.
Casa	1.062.630.39		1.277.975.40		plus 215.345.01	
Escompt	38.754.379.28		41.494.794.24		„ 2.740.414.96	
Imprumuturi hipotecare	13.973.915.99		14.703.739.59		„ 729.823.60	
Cred. pers. (Obl. cu cav.)	5.092.020.05		4.862.513.23		„ 229.506.82	
Cred. camb. cu acop. hipotecar	6.763.246.20		7.348.698.89		„ 585.452.69	
Lombard	522.024.30		527.138.14		„ 5.113.84	
Realități	2.838.611.02		2.674.054.36		„ 164.556.66	
Efecte publice și acțiuni	3.307.424.58		3.980.103.10		„ 672.678.52	
Capital neversat	54.200.54		77.715.30		„ 3.514.76	
Cont-curent și Giro	2.116.004.59		2.599.990.90		„ 483.986.31	
Mobilar	97.253.35		103.311.17		„ 6.057.82	
Int. restant. și diverse cont. deb.	1.501.192.72		949.342.29		„ 551.850.43	
Perdere	23.187.47		—		„ 23.187.47	
	76.106.090.48		80.599.376.61		pl. 4.493.286.13	

PASIVE:

	1902		1903		față de 1902	
	Cor.	fil.	Cor.	fil.	Cor.	fil.
Capital social	10.514.467.68		10.725.223.48		pl. 210.755.80	
Fond de rezervă	3.183.350.91		3.489.434.97		„ 306.084.06	
Fond special de rezervă	527.706.56		672.981.43		„ 145.274.87	
Fond de garanție al scr. fonc. „Albina“	400.000.—		400.000.—		„ —	
Fond de pensuni	866.476.63		1.004.869.31		„ 138.392.68	
Scrisuri fonc. „Albina“	5.146.000.—		5.196.000.—		„ 50.000.—	
Reescompt	10.200.615.63		8.495.863.94		„ 1.704.751.74	
Interese transit. antic.	709.716.14		719.762.55		„ 82.046.41	
Depozite spre fructific.	41.588.344.61		47.215.654.96		„ 5.627.310.35	
Diverși creditori	1.298.048.75		752.753.52		„ 545.295.23	
Fond de binefaceri	104.655.32		136.635.82		„ 31.980.50	
Dividende neridicate	22.836.11		20.557.43		„ 2.278.68	
Profit net	1.544.872.09		1.697.539.—		pl. 153.666.91	
	76.106.090.48		80.599.376.61		pl. 4.493.286.13	

Precum vedem din aceste date totalul activelor totalității institutelor noastre de bani reprezintă considerabilă sumă de K. 80.599,386 cu K. 4.493,296 mai mare decât în 1902.

Cea mai însemnată poziție a acestor active este, ca și în trecut, Escomptul, care a crescut față de anul 1902 cu K. 2.740,414 la K. 41.494,794, formând 50.14% ale activelor.

Reescomptate au fost la finea anului 1903, din portofoliul în valoare de K. 41.494,794, cambii în valoare de K. 8.495,863 sau 20.47%, formând Reescomptul 10.54% ale pasivelor. Pe când în anul precedent poziția aceasta a fost în creștere, în anul 1903, în urma aglomerării depozitelor spre fructificare la bănci, Reescomptul arată o reducere de K. 1.704,751. Față de capitalul social și rezervele băncilor noastre (averea lor proprie) în sumă de K. 14.887,663, Reescomptul de K. 8.495,863 formează circa 57.06% (în 1902 71.70%).

Imprumuturile hipotecare, după mărirea lor a doua poziție a activelor, s'au sporit dela K. 13.973,915 la K. 14.703,739, va să zică cu K. 729,823 și formează 18.24% ale activelor totale (18.36% în 1902).

Creditele comb. cu acop. hipot. au crescut față de 1902 cu K. 585,452 și se cifrează cu K. 7.348,698, formând 9.11% ale activelor (în 1902 8.88%).

O altă poziție mai însemnată a activelor sunt Creditele personale (obligațiuni cu cavent), a căror sumă totală s'a redus cu K. 229,506 la K. 4.862,513, la multe din băncile noastre, probabil, prin convertire în imprumuturi hipotecare. Ele formează d'abia 6.03% ale activelor.

Efectele publice și acțiunile, o poziție, care în bilanțul general pro 1899 d. ex. reprezenta încă d'abia suma de K. 2.940,180 este în ultimii 4 ani în continuă creștere și se cifrează în bilanțul ultim deja cu K. 3.980,103, va să zică în curs de 4 ani creșterea a fost de K. 1.040,000, din care sumă cad asupra anului 1903 K. 672,678.52, semn că instituttele noastre pentru a-și plasa o parte din mijloacele lor disponibile în hârtii de valoare. Numărul institutelor în al căror bilanț occură poziția Efecte publice a crescut în 1903 dela 38 la 43.

Valoarea efectelor și acțiunilor băncilor noastre în sumă de K. 3.980,103 reprezintă circa

4.94% ale activelor lor și 8.43% ale depozitelor lor spre fructificare, deci față de 1902 se arată o diferență de 0.60% resp. de 0.48% în plus.

Posiția Realității arată față de 1902 o reducere de K. 164,556 la K. 2.674,054, ceea-ce și află explicarea în faptul, că în anul de gestiune expirat instituttele noastre de bani le-a succes a-și vinde o parte a realităților, cumpărate în anii precedenți din necesitate, cu ocaziunea licitațiilor tinute pentru încassarea pretensiunilor lor.

Posiția „Interese restante și diverși debitori“, care în 1902 a fost crescut față de 1901 cu K. 494,254, în anul 1903 s'a redus cu K. 551,850 la K. 949,342, ceea-ce încă este un semn, că în anul expirat instituttele noastre de bani și-au putut încassa o parte considerabilă a pendentelor din anii precedenți.

Trecând la analiza pasivelor bilanțului general de mai sus, vedem, că la finea anului 1903 capitalul social al totalității băncilor noastre s'a cifrat cu K. 10.725,223, arătându-se față de 1902 o creștere de K. 210,755. Capitalul social efectiv a fost de K. 10.647,508 (K. 10.725,233 — K. 77,715 capital neversat).

Fondurile de rezervă generale și speciale ale băncilor noastre, la finea anului 1903 au reprezentat suma de K. 4.162,416, arătând în comparație cu 1902 o creștere de K. 451,358. Fondul de garanție al scr. fonc. „Albina“ în sumă de K. 400,000 nu este cuprins în suma de sus. Fondurile de rezervă ale băncilor noastre fac circa 39.09% ale capitalului social versat și 8.82% ale depozitelor spre fructificare. Fondurile speciale de rezervă, au făcut în total suma de K. 672,891 (+ față de 1902 de K. 145,274).

Fondurile de pensuni ale băncilor noastre s'a urcat la K. 1.004,869 fiind creșterea acestei poziții față de 1902 de K. 138,392. Numărul institutelor cu fond de pensuni pe sama funcționarilor lor a fost la finea anului expirat 43 (în 1902 40).

O creștere extraordinară de 5.627,310 arată Depozitele spre fructificare, cari formează cea mai însemnată poziție a întreg bilanțului general și se cifrează considerabilă sumă de K. 47.215.654.

*)Unele înființate în 1903 încă n'au încheiat bilanțul, iar dela altele nu ne-a succes a primi datele cerute.

Aceasta cifră e cea mai eclatantă dovadă că încrederea publicului în instituttele noastre financiare se potențiază an de an.

Interesele trans. anticipate indicate în bilanțurile lor speciale în total de 85 instituttele de bani (în 1902 de 80) se cifrează cu K. 791,762, arătând față de 1901 o creștere de K. 82,046.

Profitul net realizat de băncile noastre în anul de gestiune trecut se urcă în total la K. 1.697,539 și este cu K. 153,666.91 mai mare de cât în 1902, deci rentabilitate capitalului social vărsat la băncile noastre a fost circa 15.94%, față de 14.76% în 1902.

Instituttele „Munteana“ și „Buciumana“, cari anul 1902, l-au încheiat cu pierdere, în anul trecut au început au reculege, realizând ambele câte un modest profit net. În schimb însă avem de înregistrat, că institutul „Comoara“, la început cu sediul în Comoriște și mai pe urmă în Verșeț, a fost declarat în anul trecut în stare de faliment, fiind acesta primul cas de acest fel, în viața de preste trei decenii a institutelor noastre de bani.

„Revista Economică“.

Licitatiune minuendă.

În sensul decisului Venerabilului Consistor diecesan arădan rom. gr.-or din 11/24 Iunie 1904 Nr. 3320, se escrie concurs de licitare minuendă pentru renovarea Sf. Biserici rom. gr.-or din Curtici, carea se va ținea în 27 Iunie a. c. st. v. după amiază la 2 ore în localitatea școalei din loc.

Prețul de exclamare e 2170 coroane. Licitanții sunt obligați a depune vadiul de 10% în bani gata.

Reflectanții nu pot pretinde sub nici un titlu diurne ori viatic.

Toate actele referitoare la aceasta afacere sunt espuse în cancelaria oficiului parochial local.

Curtici la 21 Iunie st. v. 1904.

Grigorie Mladin.

conducătorul oficiului parochial rom. gr.-or

286 1-2

INSERTIUNI și RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a
Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad. Andrásy-tér.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferării pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrag și Meiding de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiată.

Arme Jerlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani.

Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, penetraluri și briciuri.

Deposit esclusiv «AHO!».

Pe seama țiauturilor sud-uruga e unicul deposit al Iustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuesc pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221—50

declarat că a eșit din minister mai sêrac decât cum a intrat și că nu va lăsa nici o avere. Voeste numai ca numele său să rămâie nepătat.

Mai mulți membri ai comisiunii au protestat contra modului cu care oare-cări magistrați au primit și au cules informații în această afacere. Comisiunea a decis de a publica imediat explicațiunile și declarațiunile d-lui Millerand.

Englezii contra Ovrellor. În ședința Camerei Comunelor din Anglia de la 20 Iunie st. n. mai mulți deputați au interpellat pe contele Percy, sub-secretar de stat la afacerile străine, spre a ști dacă demisiunea lui Sir Charles Elliot, din postul de guvernator al Africei britanice de Est, este sau nu datorită faptului că Sir Charles Elliot nu aprobă proiectul guvernului de a pune la dispoziția asociației „Jewish Colonial Trust” o întindere de teren în aceea posesiune spre a întemeia o colonie evreească.

D. Wason zise că, în anul trecut, a găsit aceea țară ocupată de câțiva coloni, mare cât Franța, cu un imens viitor, unde se cheltuise mult de vieți prețioase și milioane de livre sterlingi fierbând de indignare când auzise propunerea de a așeza într-ânsa Jidovi din Rusia și România.

D. Burke spuse: că nu el va fi acel care va tăgădui partea ce au luat-o Evreii la înaintarea civilizației, la aceea a artei și a științei, dar tot-odată nu trebuie uitat că un Jidov este un Jidov în toate țările din lume. Ori-unde merg Jidovii rămân o rasă deosebită; și crede că stabilirea unei comunități jidovești în Africa de Est sau ori unde aiurea, ar aduce necaz într-un viitor apropiat. Este de părere că pentru o pricină sau pentru alta neamul jidovesc a fost cauza tuturor necazurilor noastre în Africa de sud și că ei posedă unele ziare mari într-un chip tot atât de absolut ca și când acele ziare ar fi editate de un rabin și tipărite într-o sinagogă. Este contrar interesului acestei țări. Să se facă ce-va spre a spori puterile jidovismului atât în contra creștinilor cât și în contra locuitorilor păgâni din Africa de Est.

D. Lloyd-George se plânse de misterul păstrat de guvern în această întreagă afacere. El zise că în principiu nu este în contra înființării unei colonii jidovești în Africa de Est. Sunt mulți Jidovi, adause el, de care ne-am putea lipsi cu folos, principalul este ca dreptul populațiilor indigene să nu fie călcate cauzând astfel tulburări.

Contele Percy răspunse că Sir Charles Elliot era într-adevăr advers ideei așezării unei colonii de Evrei în Africa de Est dar că demisiunea lui nu este datorită acestui motiv. Asumă că drepturile indigenilor Mașai vor fi respectate.

Trenurile oferite lui „Jewish Colonial Trust” în urma cererii acestuia se află în provincia Naishara între lacul Victoria și lacul Rudolf, departe de calea ferată. Cererea s'a încuviințat într-un moment când colonii ce urmau să se stabilească în Africa de Est erau foarte rari.

Condițiunile așezării acestei colonii evreești nu sunt încă stabilite, ele se vor determina numai după ce se va întoarce delegația trimisă de evrei în Africa spre a studia chestiunea.

Războiul ruso-japonez.

Telegrama, care au sosit ieri de pe câmpul de războiu prezentă ca foarte întunecoasă și incertă situațiunea. Rușii vestesc în lume învingeri noi, raportate asupra Japonezilor, din Tokio sosesc telegrame, care anunță situațiunea în Mandșuria ca foarte favorabilă Japonezilor. Negreșit, că ceva extraordinar s'a întâmplat, căci altcum, veștile telegrafice nu s'ar contrazice. La tot cazul însă adevărata nu poate fi știrea, care vestește victoria decisivă a lui Kuropatkin asupra lui Kuroki. Dacă Japonezii au părăsit trecătoarea Fensulin, admitând, că în adevăr au părăsit-o, apoi asta au făcut-o nu pentru-că au fost doară constrinși de Ruși, ci numai din tactică, cu care ear se pregătește, pe semne o cursă Rușilor. Vestea despre triumful generalisimului rus asupra lui Kuroki poate fi și invers adevărată: că Kuroki a strâns rău cu ușa pe Kuropatkin. Mâne ori poimâne se va clarifica situațiunea, și atunci se va ști cu siguranță ce s'a întâmplat în Extremul Orient.

Incontestabilă că periodul ploios are influență simțitoare asupra operațiunilor ambilor beligeranți.

Ce privește Port-Arthurul, Japonezii o-perează aici atât pe uscat, cât și pe mare cu succes. Admiralul Togo a intrat deja cu torpilorii în portul exterior, unde au nimicit încrușătorul rus de I. clasă *Diana*, care era tocmai la pază.

Cu rezervă trebuie primită și vestea despre intervenția Angliei și Franței în favorul păcii cedând Rusia Port-Arthurul Japoniei (?).

Telegrama de ieri sunt următoarele mai însemnate:

Berlin, 5 Iulie, n. Din Tokio i-se raportează lui Berliner Tageblatt: Cu tot atacul Rușilor, toate trecătorile se află și acum în posesiunea Japonezilor. Generalul Kuroki a câștigat nou teren pe partea dreaptă a armatei.

Londra, 5 Iulie. Ulterior se vestește, că armatele Kuroki au luat și ocupat pasul Motienling. Atașaii militari străini nu pot înțelege de ce Rușii au părăsit această poziție fără să arate o rezistență cât-și de puțină. Asta probabil s'a întâmplat de teama, ca o altă divizie japoneză ar fi putut să taie calea de retrage a armatei ruse. În urma ploiei continue de 3 zile pământul s'a desfundat, așa că transportul este imposibil, dar pentru aceea înaintarea nu este alterată.

Petersburg. Agenția telegrafică rusă află din Mukden, că după rapoartele sosite dela Port-Arthur, o liniște complectă domnește în acea localitate.

Viața publică își continuă mersul ei normal, ear crașul nu duce lipsă de nimic.

— »Oficial«. Generalismul Kuropatkin a adresat împăratului, cu data de 30 Iunie st. n. următorul raport telegrafic:

Trupele generalului Kuroki, nu numai că și-au oprit mersul înainte în direcțiunea localităților Kaitșu și Dașitșao, dar chiar trupele japoneze care înaintau pe drumul dela Khanza spre Iandiao au început să se retragă spre Khanza pe drumul spre Siuian.

Satul Madiavaiza este ocupat de trupele noastre.

Retragerea Japonezilor nu se observa pe drumul dela sud spre Kaitșu peste defileul Tșapanlin.

Cavaleria noastră dinspre Seniuktșen, s'a retras spre nord în fața forțelor superioare japoneze.

Spre sud de Kaitșu, Japonezii au așezat pe drumurile care merg spre defileu, pe o distanță de 200 klm. puternice avantposturi de infanterie.

Înaintarea Japonezilor s'a oprit de asemenea dinspre Fenghuantseng. Japonezii se retrag de asemenea dela Khuandiasian și Sintzintin spre sud.

Londra. — Agenția Reuter află dela cartierul general rus din Liao-Jang, cu data de 2 Iulie st. n. următoarele știri: Comandamentul japonez pare a fi forțat, cel puțin pentru moment, de a opri ori-ce mișcare a trupelor, cu toate că Japonezii sunt stăpâni pe toate defileurile, afără de defileul Daline, care a fost reocupat de trupele generalisimului Kuropatkin.

Londra. — În privința scăpării din nou a escadrei ruse din Vladivostoc de urmărirea flotei japoneze, se primesc următoarele amănunte din Tokio:

În noaptea de Vinerea trecută escadra din Vladivostoc a reușit din nou să scape de sub urmărirea flotei amiralului Kamimura, grație, întunecimei, ploaiei și ceței.

Cele 2 escadre, rusă și japoneză, s'au întâlnit Vineri dimineață. Vasele rusești se găseau Vineri seara la nord de insula Ikishima, pe când cele japoneze spre sud de Tsushima. O depărtare de 10 mile flotei japoneze. Escadra rusă se retrase în direcțiunea dela nord-est, flota japoneză o urmărește cu cea mai mare viteză, torpiloarele japoneze înaintară ajungând până la marginea tirului pieselor de pe vasele rusești, care deschiseră un foc viu contra torpiloarelor. Această canonadă explică știrile precedente asupra zgomotului de bombardare ce s'ar fi auzit aproape de Tsushima.

La orele 9 seara escadra japoneză se apropiase de cea rusă la o distanță de 5 mile. În acest moment vasele rusești stinseră toate luminile și dispărură în întunecimea nopții.

Berlin, 5 Iulie. Din Petersburg îi se vestește lui Lokal-Anzeiger: Conform unei telegrame din Liaoyang, cu ocaziunea asaltului dela trecătorea Dalin Japonezii au pierdut 5000 de oameni, ear în lupta avută cu generalul Miscenco 1500. Japonezii s'au aruncat asupra Rușilor cu baioneta la pușcă, cu ocaziunea asta au căzut atâția soldați japonezi.

Berlin, 5 Iulie. Din Tokio i-se telegrafează lui «Berliner Tageblatt»: Amănuntele scoase la lumină toate dovedesc, că lupta navală din naintea Port-Arthurului s'a terminat cu victoria deservită a lui Togo. Vasele ruse într-atâta au fost avariate, încât mult timp vor fi incapabile de luptă.

Londra, 5 Iulie. O divizie japoneză venind dinspre Ellios către nord a debarcat pe peninsula Cwantung. La 28 Iunie divizia VI-a debarcat în sinul Kerbai. Prima se va atașa la Kaiping armatei lui Oku, a VI. se va uni cu armata așezătoare a generalului Nogu. În zilele ultime trei vase de transport aducând o brigadă de tunari, multe tunuri grele, tunuri de asediu și divizia II dinspre Dalien.

Londra 5 Iulie. Coloanele japoneze la 29 și 30 Iunie cu toată încordarea desperată a Rușilor, au ocupat trecătorea muntelui Fensulin. Pentru posesiunea trecătoarea Talien a fost o luptă învarșunată, rezultatul era de multe ori dubios, până ce la sfârșit Japonezii au luat și această poziție dela Ruși. De aripa dreaptă generalul Kuroki a respins pe cazacii transbaicaliani de sub comandamentul lui Remenkampf, care au fost siliți să se retragă în dosul trecătoarei Fensulin.

Rușii despre Japonezi.

„*Național Zeitung*“ scrie:

Dacă privim atitudinea Japonezilor înainte și în timpul războiului actual ne izbim de o mulțime de fapte ce ne uimesc, ce fac să vedem deslușit ce reprezintă ciocnirea a două străvechi curente culturale.

În micile ca și în marile trăsături ale atitudinii sale, în manifestările superficiale ca și în faptele mari pe care le săvârșește, vedem la această rasă galbenă enigme în fața cărora mintea ne stă în loc și care ne arată că ne găsim în fața a ceva cu totul străin, necunoscut, ba chiar misterios... Câtă vreme rasele galbene și albe au tăiat alături deosebirea culturală dintre ele n'avea în sine nimic primejdios; azi însă când interesele vitale le pun pentru întâiași dată față în față trebuie să ne înspăimânte necunoștința noastră de evoluția poporului japonez, îndeosebi fiind-că acel popor de zece ani ne studiază pe noi liniștit dar pătrunzător.

Autorul articolului arată apoi două mari avantajii ale Japonezilor. Mai întâiu e limba și mai cu seamă scrisul lor nespuse de complicat. Apoi, — continuă el — au jucat modest rolul de elevi ai noștri. Aceasta o fac miile dintre cei mai capabili bărbați ai lor trăesc la noi, singuraticii, spre a ne observa și studia; atenția lor se întinde asupra a tot ce se petrece pe unde stau și trec. Și ce sunt reprezentanții noștri cari privesc Japonia? Cu minime excepțiuni, ei sunt „*money-makers*“ cari nu vîd și nu vreau să vadă decât avantajul lor în monedă sunătoare și în chip disprețuitor, cu aer înalt joacă pe „*boerul negustor*“ față de „*ticălosul Galben*“; apoi căși-va savanți setoși de știință cari adună flori, petri și fac filologie și cari sunt tot așa de puțin oameni din viața practică, puternic viețuitoare ca și — diplomații noștri ce-și fac un mic stagiul din cariera lor la Tokio și cari dacă au însărcinare pe de asupra o concep în sensul cum mi s'a exprimat unul din acești d-ni: „*Ei, o să-l învățăm pe ăstia dreptul gînjilor*“. Dimpotrivă, Japonezii, cari sunt cei mai buni, mai ageri cunoșcători ai vieții practice în toate ramurile ei se așază cumințe și liniștiți în mijlocul vieții noastre culturale, observă totul, ascultă și pătrund totul... Natural că Japonezii trebuie să ne fie superiori.

De aci până a fi dus de nas nu e decât un pas. Și de nas am fost duși toți înainte de războiu, când deputații noștri au dovedit într'un mod atât de eclatant lipsa lor de cunoștință asupra Japoniei și a spiritului poporului ei. Și de oare-ce e alta nimica cu care acest popor își însoțește stările sale sufletești, acești diplomați nu știau nimic despre adîncile emoțiuni ce de ani de zile zguduiau sufletele Japonezilor! Și numai fiind-că expresia sentimentelor e cu totul alta decât la noi Albii; căci nu s'a auzit nici strigăt de revanșă.

Aceasta ne conduce la una din îndeosebirile fundamentale dintre noi și cea rasă galbenă. Căci pe când nici un nour nu se arăta la orizontul politic, fierbea dela 1895 în tot poporul nu numai furia sălbatică de răzbunare și durerea ambiției și a mândriei lovite, dar lucrau toate forțele pe tăcute și încordat la revanșă: fără fanfare și fanfaronade; fără vorbe late și laudăroase din partea militarilor, a funcționarilor și a politicienilor. Și totuși toți știau de ce e vorba și ce se face; toți se înțelegeau și simțeau la fel. Care națiune europeană ar putea să facă așa ceva fără mare lămbălău sau cel puțin fără muzică însuflețitoare, cântece, larmă prin presă și înțelegeri secrete? Aici sufletul poporului e altminterlea croit și dacă nu voim să ne expunem iarăși la surprinderi neplăcute, trebuie să învățăm a înțelege acest suflet. În priviți calitățile Japonezului: liniștea s'ovică, severă, eumpănire de sine, stăpânirea fie-cărui gest și fie-cărui joc, nimic sunt ceea ce pretinde el dela om și dela scopul educației sale. Expansivitatea noastră i-se pare, după împrejurări, copilărească sau femeiască, tot-deauna însă ridicolă, caraghioasă. A păstra necondiționat forma, este pentru el nu numai o datorie de cumință, ci și o cerință practică, spre a-și ascunde viața sufletească internă...

NOUȚĂȚI.

ARAU, 6 Iulie 1904.

— **Din cauza unui incident** la rotățiune, întemplat Marți pe la amiază din nebagare de seamă parte a celor ce învîrteau roata, parte a dirigentului de mașină, care voind să înlăture o hârtie dela sul, când mașina era în mișcare, a fost prins cu mîna între ambele suluri până la cot, din care situațiune gravă abia după o muncă încordată și desperată de peste 4 ore a putut fi eliberat, — nrul nostru de Mercuri în parte, și cel de Joui numai cu întârziere a putut apărea. Din nrul de Mercuri o parte a on. noștrii abonați a primit ziarul târziu, deoarece-incidentul s'a întemplat după ce s'au tras mai mult de jumătate din numărul usitat de exemplare. On. noștrii abonați deci au să atribue întârzierea exclusivă acestei împrejurări regretabile.

— **Regele în Gmunden.** Din Gmunden se telegrafează, că regele a făcut părcheii princiere de Vurtenberga o vizită. Populațiunea și publicul dela bătă a făcut sgomotoase ovațiuni Monarchului. Orașul a îmbrăcat haină de sărbătoare.

— **Nou consilier intim.** Maiestatea Sa a conferit baronului Eötvös Loránt, profesor de universitate, președintele Academiei Maghiare și membru în Casa Magnaților titlul de consilier intim. Autograful preainalt este publicat în numărul de Luni al ziarului oficial.

— **Cetățeanul de onoare al Pojonului.** Din Pojon se comunică: Deputațiunea reprezentanței orașenești sub conducerea primarului Teodor Broly a prezentat Lună deputatului dietal Thaly Kálmán diploma cetățeniei de onoare a orașului Pojon. După amiază la ședința generală s'a prezentat și Thaly în persoană pentru a mulțumi pentru distincția ce i-s'a făcut, honorându-l adunarea vorbirea lungă cu aclamațiuni însuflețite.

— **Esamenul de gimnastică** al elevilor dela școalele medii române din Brașov, ce s'a ținut înaintea unui frumos și foarte numeros public Duminecă la 6 ore d. a. în curtea gimnasticeii, a fost unul din cele mai succese și mai splendide. Exercițiile gimnastice ale tinerimei, conduse cu pricepere și abilitate probată de profesorul dl Petru Roșca, au fost împărțite în trei părți. În rîndul întâi s'au făcut exercițiile libere cu toate variantele lor destul de complicate. Am remarcat ținuta corectă, disciplina și exactitatea la defilare și în mișcările elevilor. Au urmat exercițiile la aparate în mod simultan elevii gimnastînd în diferite grupuri. Apoi partea a treia exercițiile speciale ale despărțimentului celor mai buni gimnastici întâiu la fus și apoi la paralele. Prestațiunile eminente ale tinerilor gimnastici, precum și acuratețea și eleganța cu care au făcut diferitele figuri, a stîrnit mulțumirea și aplausele vii ale publicului asistent. Ca încheiere decorativă s'a executat frumosul tablou gimnastic a piramidelor. Dibăcia și iuteala, cu care și-au schimbat forma aceste vii piramide la semnalul dat de măiestru au satisfăcut și au încântat pe toți.

După aceasta președintele Eforiei școlare, Dr. V. Săftu a adresat profesorului Roșca cuvinte călduroase de recunoștință pentru succesul splendid al esamenului și a laudat purtarea elevilor împărțind și trei premii celor ce s'au distins mai mult în anul expirat, două dela eforie, ear al treilea din fondul înființat de profesorul A. Bărsăanu. Ca premii s'au dat un ciasonic și două inele tinerilor C. Măierușianu (cl. VII gimn.), Petru Manole (cl. II comerc.), și D. Orgidan (cl. VII gimn.) La esamen au asistat între alții notabili civili și militari dela început până la fine și primarul orașului nostru dl Fr. Hiemesch. În tot timpul esercițiilor a cântat muzica militară.

— **Dela universitatea din Cernăuți.** Senatul academic i. r. dela universitatea din Cernăuți, în urma alegerilor ce s'au făcut la diferitele facultăți e constituit astfel: Rector Dr. Teodor Tarnavski. Prorector Dr. Walter Hörmann de Hörbach. Decani: la facultatea teologică prof. Eusebie Popovici; facultatea juridică Dr. Fridrich Kleinwächter; facultatea filosofică Dr. Stefan Smal-

Stocki. Prodecanii: la facultatea teologică Dr. Emilian Voiuțchi, la facultatea juridică Dr. Adolf Lenz, la facultatea filosofică Dr. Mathias Friedwagner. Senatori: facultatea teologică Dr. Vasile Gaina, facultatea juridică Dr. Francisc Hauke facultatea filosofică Dr. Iohannes Kromayer.

— **Pentru masa studenților Români din Brașov.** Dl Valeriu Millea, notarul comunei Tilișca s'a fidațat cu d-soara Ana Borcea, fiica preotului Alexandru Borcea din Seliște și din acest prilej în loc de anunțuri speciale de logodnă dăruesc 20 cor. pentru masa studenților. Felicitări călduroase și sincere mulțumite. *Direcțiunea școalelor medii gr.-or. române din Brașov*

— **Congres slavie în Belgrad.** Se raportează din Belgrad, că studențimea dela școala superioară de acolo s'a înțeles cu studențimea slavă dela școalele superioare din Laibach și Agram, ca pe timpul încoronării regelui Petru să țină în Belgrad un congres al tinerimii studioase sudslavice, împreună cu expoziție, la care vor invita și tinerimea Bulgară și pe cea dalmațiană. Scopul congresului e, ca tinerimea popoarelor sudslavice să se cunoască mai de aproape și să susțină între sine contact permanent. Congresul și expoziția se va ține în zilele dintre 10 și 23 Septembrie st. v.

— **Noul guvernor al Finlandei.** În locul lui Bobricov, guvernorul ucis de Schaumann, a fost numit ca urmaș guvernorul de odinioară al Charchovului litvan Ivan Michailov *Obolenski*, sau cum este numit în Rusia „*Tamarlan Obolenski*“. Această denumire este considerată ca răspuns la omorul săvîrșit, de oare-ce se afirmă, că noul guvernor este unul dintre cei mai cruzeli și severi funcționari administrativi. *Obolenski* s'a născut la 1845. Absolvînd școala de marină din Petersburg, a intrat în serviciu militar de marină, luînd parte și la expedițiunea Rusiei dela 1877 contra Turciei și distingîndu-se mai ales cu ocaziunea construirii podului dela Silistria După astea mulți ani a fost activ în ministerul de interne, a îndeplinit mari funcții de stat în Varșovia și Pensa și aproape cu căși-va ani mai înainte a devenit guvernor în Charchov, în care calitate a reprimat cu cele mai feroase mijloace turburările studențești și țărănești. Populațiunea acelor sate, asupra cărora s'au estins turburările, a fost supusă unor torturi groaznice ear cheltelile cauzate de aceste tulburări le-a încasat ca dare de pe spinarea poporului. *Tarul în semn de recunoștință l-a distins cu un mare ord., exprimîndu-și mulțumita sa.* Poporul însă l-a poreclit „*Tamaslan*“. În timpul din urmă amărăciunea s'a ridicat până la acel grad, la care n'a mai putut suferi regimul infernal al acestui funcționar monstru, încercînd un act de omor în contra lui, dar care n'a reușit să-l repună. Acest atentat s'a comis cu ocaziunea unei reprezentațiuni date într'un local de petrecere, „*Tivolii*“, pușcînd asupra lui de 4 ori. Un glonț l-a atins numai, celelalte patru au greșit ținta. Dacă e atât de „*energic*“, apoi desigur că în Finlanda nu va scăpa. Fi-va și pentru ei vr'un Schaumann. Atunci Tarul va putea trimite ear la telegrame de condolențe familiei fidelului și credinciosului său supus.

— **Procesul „Poporului Român“.** Tabla regească din Budapesta pedepsise pe dl Dimitrie Birăuț editorul și redactorul responsabil al foii săptămânale „*Poporul Român*“ în 24 l. e. n. cu 60 cor. pentru doi articoli „*Alegerea dela Nădlac*“ și „*Din casa țării*“ pe motiv, că ar fi de cuprins politic. În contra acestei sentințe a apelat procurorul, cerînd urcarea pedepsei. Zilele acestea tabla reg. a luat recursul procurorului în desbatere și a urcat pedeapsa d-lui Birăuț dela 60 cor. la patru sute coroane sau 20 zile închisoare.

— **D'ale poștei unguerești.** Rectorul universității din Giessen (Germania) a trimis anuarul universității, între altele și universității din Cluj, adresîndu-l la „*Klausenburg*“ (numele german al Clujului). Anuarul i-a fost resturnat cu observația: „*Vissza! Zurück!* în Ungaria nu există Klausenburg. Numele oficial și istoric e *Kolozsvár* în Magyarország. Rectorul universității din Cluj. (Sigil)“. La aceasta rectorul din Giessen, Reinhard Brauns, a răspuns rectorului din Cluj următoarele: „*Kolozsvár* eu nu cunosc. Acolo nu trimitem anuar“.

— **O fundațiune mare.** Advocatul Dr. Edward Pokorny din Viena, răposat zilele trecute,

Biuroul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri
și acceptază tot felul de lucru apar-
ținător în sfera arhitecturii mai
înalte.

217

Acord grabnic

Imprumuturi ipotecare de bani

pe bunuri cu 4% și 4½% pe case din Arad-centru
cu 4½—4¾% pe lângă o amortisațiune de 10, 15, 20,
25, 30, 35, 40 și 50 ani în condițiuni favorabile până
la cea mai înaltă valoare posibilă.

Convertitez împrumuturi vechi.

La dorință anticipez spesele pentru intabulațiune.

Sub dorința unei operațiuni de 10 ani am dovedit
că sunt capabil să reglez și cele mai combinate
afaceri și să satisfac pretensiunile cele mai scrupuloase.
Să nu întrelese deci nici un proprietar oca-
siunea de a profita de referințele actuale favorabile de
bani la ușurarea poverii de interese (camete).

Cu plăcere servesc cu deslușiri în biroul meu din:

ARAD, Boros-Béni-tér 22 szám.

în birourile mele filiale:

215

Bichis-Ciaba Berényi-ut și Măcău (Makó) Aradi-ntea.

Institutul o. acordare de împrumuturi
pe imobile și credit fonciar al lui

Szücs F. Vilmos.

Ferăria lui PÖHM és GEDEON

Arad, în colțul str. Eötvös și piața Libertății (Szabadság-tér)
(Casa Rozsnyay) în localitățile foste alui Andrányi Gustáv.
Depozit bogat și provăzut cu tot felul de ruși, figuri și cercuri
de fer, plăci de cinc, fer și cupru.

Cuptoare de fer

237

Articole de economie și căsnicie, ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■
■ ■ ■ ■ ■ Instrumente p. toate ramurile industriale
Arme pistoale și catușe.

— Grinzi de fer se furnizează ieftin și prompt. —
Mare depozit de cărbuni de lemn și de peșteră pentru furni
in preț foarte ieftin.

— Vinzare de praful de pușcă reg. ung. —

În magazinul pentru
mărfuri de grădinărit
ARAD

Piața Tököly, lângă biserică

se fac buchete și coroane moderne din
flori vii și se pregătesc tot felul de ob-
iecte de lux.

Aci se pot căpăta și tot felul de
plante de grădini precum: plante, sămânțe,
verdeturi și fructe pentru prețuri de zi.

Cu stimă: 243

SAMUEL PAPP

grădinar, redactorul ziarului p. grădinărit
A Kertészeti Közlöny

În atenția vizitatorilor!

Biuroul de zidire și magazinul de lemne al întreprinzătorilor de zidire

Vollák József és Társa

— Arad, Radnai-út 6. szám. —

Telefon pentru oraș și comitat 65. 256

Primum ori-ce lucrări de zidire

precum zidire de case de închiriat, edificii private, vile, etc. în ori-ce stil;
în loc și în provincie, mai departe zidirea respective construirea și aran-
gierea de ghițării, elevatori, magazine și staluri, etc., precum și transfor-
marea de edificii vechi, construirea și vopsirea de frontispicii, uscarea pâr-
reților umezi.

Lucrări de ciment și anume: pardoseală de ciment, baze de beton,
trepte, boltitură, iesele de ciment și vălăe de adăpat vitele, canale de
beton, mine etc.

Lucrări de lemnari, precum: coperișe, construcții de coperișe, ma-
gazine, șopronuri și alte încăperi economice pe lângă garanția de mai mulți ani.
Construirea de coperișe de ciment de lemn pentru prețul cel mai ieftin.

Măsurarea și expertizarea de edificii.

Cu bugeturi servim la dorință gratuit.

Mulțumind pentru încrederea clienților noștri, ne rugăm să ni-o pă-
streze și pe mai departe.

Cu deosebit respect

Vollák József és Társa.

Apărare contra arșiței soarelui!

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lemngradl calitatea
cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se opresc la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3.60, 5.— cor. și mai sus.

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE“ (Zöld papagály).

ARAD, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

ARAD, Tipografia George Nichin.

Mai departe

asortiment bogat în cămăși de turiști de vară,

pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei.

pentru prețuri senzațional de eftine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou în

mărime naturală de 3 coroane 247

Bani!

**Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează în
timpul cel mai scurt**

Împrumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

de stat, comitatensi, orășenesti și de tren, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost în funcțiune se acorda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de **10, 12, 15 și 20 ani cu 7% fără cambiu, ci numai pe obligațiune.**

241

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Conspect

despre împrumuturile ce-i se pot da:

funcționarilor cu salariu de 1800 coroane pot capăta circa 1500 coroane.			
" " " " 2000	"	"	3000
" " " " 2200	"	"	4000
" " " " 2400	"	"	6000
" " " " 2600	"	"	6500
" " " " 2800	"	"	6800
" " " " 3000	"	"	7000
" " " " 4000	"	"	10000
" " " " 5000	"	"	12000
" " " " 6000	"	"	14000

În epistolele de recercare este a se scrie apriat: condițiunea (starea), salariul și anii impliniți în serviciu. Astfel de împrumuturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Împrumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă replătire lunară ori trimestrală.

Liquidăm **împrumuturi hipotecare** până la 60—70% a valorii cu 3½ și 4% pe moșii și case mai mari de chirie din provincie. La epistolele de recercare e a se aclude conspect despre venitul dela chirie și extrasul de pe cartea funduală (la case); conla catastrală și extrasul cărții funduzre (la moșii).

În ori-ce afacere de împrumut dau desti șirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aclude și timbru pentru răspuns.

Adresa:

CZIGLER SÁNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de bani și imobile.

FIRMA IMPROTOCOLATA.